

Foreningen Danmark-Letland

nr. 4 December 2006 14. årgang

ISSN 1901-5720

Læs i dette nummer:
Om skøre Alnis

Indhold

Foreningen....	3
Foreningen Danmark-Letland, Bestyrelsen	4
Nyttige adresser	5
Nato i Riga	6
To pensionister i Riga	9
Barnedåb	12
Sprogfestival 2006	23
Rite Højskole august 2006	25
NGO i Stockholm	31
Nyt fra The Baltic Times	36
När historien skrivs om	42
New SOS Children 's village	45
18. nov. lettisk nationaldag	48
Boganmeldelse	49
Kunst fra Jelgava	50
Regering har udsigt til genvalg	52
En anden lettisk forening	52
Bergi Kirke	53
Julemærker til bibelarbejdet	54
KALENDER	55

Forsideillustrationen er af Anna Kaltigina
Bo-peep (85 x 75 cm, Pris: 430 Euro)

Deadline for næste nummer er 1. marts

Foreningen....

Foreningen Danmark-Letlands medlemsblad udsendes til alle medlemmer.

Indlæg og udklip er meget velkomne og sendes til redaktør Lis Nielsen (lis.hazel.nielsen@skolekom.dk). Vi kan ikke love at bringe alle indlæg, ligesom vi forbeholder os ret til at redigere i det indsendte.

Foreningen Danmark-Letland er stiftet i august 1992 i København af en kreds af private personer med interesse for Letland.

Formålet med foreningen er:

På alle måder at styrke og udvikle venskab mellem det lettiske og danske folk, samt oplyse om Letland.

Som medlem af foreningen kan optages enkeltpersoner, husstande, foreninger, virksomheder, kommuner, menigheder, organisationer mv. med interesse for dansk-lettiske relationer.

Foreningen er landsdækkende. De fleste arrangementer finder sted i Københavnsområdet, men der opfordres til lokalt arbejde også andre steder i landet. Hos Fremad Rejser, Vesterbrogade 37, 1620 København V tlf.: 33 22 04 04, får medlemmer af Foreningen Danmark-Letland rabat på rejser til Letland.

Indmeldelse i Foreningen Danmark-Letland sker ved henvendelse/indbetaling til kasserer Anne Fraxinus.

Foreningens girokonto er: 07 736 54.

Årskontingent:

Enkeltpersoner	200 kr
Husstande	300 kr
Unge under 26 og pensionister	125 kr
Organisationer m.m.	500 kr

Foreningen Danmark-Letland,

Bestyrelsen

	Kirsten Gjaldbæk Kongstedvej 12 2700 Brønshøj Formand	tlf./fax 3871 1825 kirsten.gjaldbaek @get2net.dk
	Jytte Nørgaard Helio Helleruplund Allé 4 2900 Hellerup Næstformand	tlf. 3962 2922 fax: 3962 2912 jytte@helio.dk
	Anne Fraxinus Kildebækvej 34 3660 Stenløse Kasserer	tlf. 4717 0194 agf@mail.dk
	Lis Nielsen Rosenlundsvej 8 3650 Ølstykke Redaktør	tlf:4710 0295 lis.hazel.nielsen @skolekom.dk
	Jens Helt Hansen Skovbakkevej 120 3300 Frederiksværk	tlf. 4772 0297 helt@webspeed.dk
	Anita Vizina Nielsen Lyngborghave 32 2.TV 3460 Birkerød	tlf 4031 4959 jvizinanielsen @webspeed.dk
	Helge Andersen Humlemarksvej 17 2605 Brøndby Suppleant	tlf. 4345 7076 heogin@mail.tele.dk
	Anne Mette Johannsen Nørgaardsvej 25 2800 Lyngby Suppleant	tlf. 4588 8765 amj2002@ofir.dk

Nyttige adresser

Letlands Ambassade i Danmark,

Rosbæksvej 17, 2100 København Ø
tlf. 3927 6000, Fax. 3927 6173,
embassy.denmark@mfa.gov.lv

Ambassadør: Mr. Andris Razans

1. sekretær: Andrejs Grinasko

3. sekretær og konsul: Raivo Klotins,
consulate.denmark@mfa.gov.lv

Udenrigsministeriets hjemmeside: www.mfa.gov.lv

House Manager: Zintis Cepurnieks

Den Danske Ambassade i Letland,

Liela Pils iela 11, Lv-1863 Riga, Latvia
Tlf. +371 7 226 210, Fax +371 7 820 234,
rixamb@um.dk

Ambassadør: Arnold Skibsted

1. sekretær: Katrine Nissen, katnis@um.dk

Hjemmeside: www.denmark.lv

Det Danske Kulturinstitut i Riga,

Marijas iela 13, K.3, LV-1050 Riga, Latvia
Tlf. +371 7 289 994,
d-k-i@mail.bkc.lv

Leder: Simon Drewsen Holmberg.

Det Danske Kulturinstitut i København

Vartov, Farvergade 27 L, 2. sal, 1463 Kbh K

Foreningens hjemmeside: www.danmark-letland.dk

Webmaster: Lars Egelund Henriksen

Kode til at se seneste nummer af bladet: **vairalat**

Nato i Riga

Kirsten Gjaldbæk har oversat følgende mail fra en lettisk tysklærer, sendt om aftenen 29.11.2006:

NATO mødet er forbi

Der er usædvanligt stille i aften. Hele dagen i går og stadig i eftermiddags kunne jeg ind i mellem høre helikoptere og flyvemaskiner, der skulle sørge for sikkerhed i Riga, frem for alt på grund af byens fornemme gæster. Ja, NATO-topmødet er allerede historie. Det var vel det største arrangement, der nogensinde har fundet sted i Letland. OK, vi har også modtaget Eurovision (Internationalt Grand Prix) og WM i Ishockey, men topmødets intensitet og ansvar var overordentligt stort.

Folks indstilling til topmødet har ændret sig i løbet af arrangementet, tror jeg. Kort før mødet var der blandt mange (men ikke hos alle!) en vis utilfredshed med de omfangsrige trafik-, parkerings- og andre forbud og begrænsninger. Tag som eksempler – Stenbroen over Daugava var kun delvis tilgængelig, hængebroen var totalt spærret, man måtte ikke køre til lufthavnen i sin egen personbil, mange gader var spærrede, der var såkaldte lukkede zoner, som man kun kunne komme ind i med særlige adgangskort, hvis man boede eller arbejdede der og meget andet af samme slags.

Naturligvis er der ikke nogen der kan lide at få sin bevægelsesfrihed begrænset – det kan ikke undre, at mange var utilfredse og også viste det – i private samtaler, i internet-diskussioner o.s.v.

Men i løbet af disse 2-3 dage er det blevet klar for mange, hvilken verdensbegivenhed det var, og hvor betydningsfuldt det var for vores land. Ikke blot, fordi Letland sørgede for en perfekt organisering (det var det virkelig!) og dermed skaffede landet et godt ry og en god reklame, men valget af stedet for mødet havde i meget

højere grad en symbolsk betydning – et NATO topmøde fandt for første gang sted på eks-sovjetsk territorium. (Jeg behøver jo ikke at forklare dig/Jer det budskab). Her skal ikke kun nævnes folks organisatoriske talent i Letland, men også den kendsgerning at Letlands politikere talte højt for støtten til f.eks. Georgien og Ukraine. Det er klart, at vi er et lille land, men vi er immervæk et NATOland. Og lad os ikke glemme – netop de små lande (frem for alt Skandinavien) arbejdede for 17-15 år siden for vores frihed og har stadig siden hen og med alle midler støttet os på vores vej ind i EU og i NATO. Jeg er nervøs for, at det ofte bliver glemt (især af yngre mennesker), at Letlands udvikling også kunne være blevet helt anderledes. I dag tager man meget gerne imod alt det, som den ”vestlige udviklingsvej” tilbyder – markedsøkonomiens fordele, rejsefrihed, presse- og ytringsfrihed, overholdelse af menneskerettighederne, men man tænker ikke meget over, at alt dette har sin pris – også i form af strenge sikkerhedsforanstaltninger og trafikbegrænsninger under sådan et arrangement.

En information til eftertanke: den ledende politiker fra den hviderussiske opposition blev straks efter sin hjemkomst fra Riga arresteret i Minsk lufthavn. Hvad siger I mon til det, alle I som har brokket Jer over besværligheder i Riga?

Som sagt, mødet er forløbet perfekt (men desværre med ringe politisk succes), i går var der en fantastisk koncert i Operaen (Gidon Kremer, Ballet, Mischa Mayski o.a), afsluttende blev sangen "Put, vejini" fremført af de to bedste kor i Letland – et nydeligt program på i alt 60 minutter.

Også for vores fjernsynsfolk, tolke, politi o.a. har disse dage været en værdifuld mulighed for at samle erfaringer.

Og befolkningen havde 2 eller 3 feriedage (skolerne var lukkede 28.- 29. nov.), som af mange Rigabeboere blev benyttet til at besøge slægtninge uden for Riga. Typisk lettisk – væk fra byen (især når den normale hverdag forsvinder i 2 dage!).

Mange hilsener Anita Kulackovska

To pensionister i Riga

Da Bente og jeg skulle rejse til Riga bad vi Fremadrejser om at ordne det fornødne.

Vi fløj til Riga, og tog en taxa til hotellet.

Vi boede på et skønt hotel, nær alt det er der dejligt, at være i nærheden af når du er i Riga alene for første gang.

Alle de unge "letter" er meget dygtige til at tale engelsk, så hvis vi ikke kunne finde vej spurgte vi bare dem.

Vi var tæt på den meget flotte og supermoderne bane-gård, samt et skønt indkøbscenter, Hallerne, Det Lettiske Frihedsmonument, og ikke mindst Operaen, og flo-den.

Vi var i gå afstand fra det hele, det var skønt.

Hotellet var et virkelig dejligt hotel der levede op til sine fire stjerner.

Vi gik og gik, huskede at se og se, at drikke kaffe og vand, og at fotograferer.

Vi var ude at køre med cykeltaxa, en sjov oplevelse, det var en lille ung mand der kørte med os, vi var lidt bekymret for, om vi mon vejede for meget for ham, men ok nej, sagde han!!!!

Vi købte smykker, og så på skønne ting, men heldigvis var de for store til at tage med, så det begrænsede sig selv.

Noget af det første vi gjorde var at købe billetter til Operaen, som lige er sat i meget flot stand. Der er et dejligt tekst anlæg hvor der kan læses både på engelsk og russisk, skænket af USA.

Bente havde aldrig set en opera, så det skulle ikke være noget som tog modet fra hende.

Heldigvis spillede de "Figaros Bryllup". Det var i en helt moderne udgave, (heldigvis vidste vi ikke det). Men jeg må sige det var en super oplevelse, det var næsten totalteater, tænk at vi havde helten stående syngende lige ved siden af os, det var en oplevelse af de helt store.

En anden stor og meget særlig oplevelse havde vi da vi kom fra Operaen.

På vej derfra hørte vi en meget høj og smuk sangstemme, det var en fattig og ikke særlig ung /smuk kvinde der sang, hun stod bare der på gaden mellem husene og sang så skønt, det var så gribende, jeg kan slet ikke beskrive det godt nok.

Vi var i Riga fredag aften og i Riga bliver man altså også gift om fredagen. Vi undrede os over den sjove skik, som vi bemærkede i parkanlægget langs med floden.

Hver gang der var en bro, stor som lille, var der masser af låse på rækværket. Der var desuden graveret navne i disse låse.

Vi var så heldige at se et brudepar udfører det lille ritual, så der fik vi svaret. De sætter ganske enkelt låsen fast på rækværket og smider nøglen i vandet, derefter

skåler de i champagne, og kysser. Jo det var endnu en ekstra oplevelse.

Efter tre skønne dage i Riga måtte vi videre til vort endelige rejsemål, nemlig Rite højskole.

Venlig hilsen og en opfordring til at besøge den skønne by Riga fra

Bente Hansen og Birgit Møller-Kristensen

Jernbanebroen i Riga

Barnedåb

Kommer du til barnedåb, sagde hun i telefonen fra Letland. Selvfølgelig, det skal jeg da være med til.

Jeg **kom** til barnedåb, - men først flere måneder senere end den oprindelig planlagte.

Hun havde ikke lige fået talt med præsten og netop den søndag, blev gudstjenesten lagt ud på kirkegårdene. Det sker en gang om året og med mit danske "administrationsstalent" spurgte jeg om det ikke var den samme søndag hvert år.

Nej, sagde præsten. Jeg har jo to kirker, men til den ene hører 4 kirkegårde og den anden 2 kirkegårde, så jeg må dele det over flere søndage og det skal passe sammen med andre ting også. Jeg kan klare 3 kirkegårde på en dag og det sker om sommeren, men ikke nogen bestemt søndag.

Ha, så blev jeg så klog.

Cemetery-feast fik jeg at vide på engelsk. Hvad det egentlig hedder og står for ved jeg ikke, men alle, der kunne, havde dagen før været på kirkegården og pyntet og rengjort familiens grave.

Først var vi på den nye kirkegård og som alle med kendskab til Letland ved, ligger kirkegårdene ofte i skovområder og er meget smukke. Der var en lille lysning og kirketjeneren havde en lille hvid alterduk med, som han kunne lægge ud over en sten. Den frivillige organist havde taget keyboardet med og fik det lidt vakkeltvort stillet op i skovbunden.

Det var en lille andagt med et par salmer og en kort prædiken og det hele tog kun ca. 20 minutter, men det var meget stemningsfuldt. Vi stod i en lille rundkreds

omkring præsten og fordi vi ikke var så mange blev andagten også meget personlig.

Bagefter var vi på den gamle kirkegård, hvor der var flere mennesker og hvor der var sat medbragte stole og en lille talerstol op. Også her var en kort andagt og det var dejligt at se, at hele familien kom, både de gamle, der havde mistet en ægtefælle og deres børn og børnebørn.

Det var en meget smuk dag, meget varmt og solrigt og at sidde under en blå himmel med duften fra træerne og blomsterne og i et fællesskab og blive velsignet. Hvad mere kan man ønske sig.

Anne Mette

Alnis og de skøre ideer

Fra Henrik Mollerup, som har en ejendom i Ludza, har vi modtaget et udklip fra en lettisk avis som G. Grinvalds har oversat.

Udklip:

I Sarjanka er der bæverspærringer i 5 trin. Sådanne ser man ingen andre steder. Jeg udarbejdede et projekt til opretning af dammene, men den omkringliggende jord blev opkøbt af svenskerne...

Fædrelandskærlighed og parametrene

Videnskabsmanden Janis Alnis vænnede engang sin hjerne til store, intensive tanke bevægelser, men nu, hvor han lever roligere, vil han ikke tillade hjernen at arbejde mindre.. Lige som sportsfolk, der er vant til store fysiske belastninger, ikke tillader kroppen at blive inaktiv efter afslutningen af deres professionelle karriere. Han viser en af sine tegneblokke med ideer: "Her er mange ideer! Da jeg i Riga viste denne tegning til Kirsons, sagde denne straks – vi giver jer penge, stift et selskab... Nu forsøger jeg at organisere Latgales forskningsinstituttets 13. videnskabelige konference i Zilupe, som skulle beskæftige sig med Zilupes fortid, nutid og fremtid. Her er en Arturs Malta, der har påtaget sig at lede landbrugsinstituttets afdeling i Rundane. Mig har han indsat som foresiddende.

Vi ønsker at samarbejde – én vil opdrætte bacongrise, en anden noget andet.

Her i Rundane er en mand, der har opsat videokameraer i stalden. Han sidder hjemme og holder øje med, at alt i stalden er i orden. I denne uddøende region, hvor der fødes en for hver 10 afdøde! I Latgale er der i det

hele taget 3 dødsfald for hver fødsel. Eneste undtagelse er Malnava, som regnes for en lettisk landsby – her er forholdet en mod en. Dog vil vi, i samarbejde med luftfartsvæsenets institut, påbegynde fremstillingen af motordelta flyvemaskiner...

Jeg absolverede luftfartsinstituttet i Moskva som konstruktør af raketter. I det fag arbejdede jeg også fra 1955 til 1968. Så havde jeg fået nok af Moskva. Jeg sattes til at beregne flyvningernes sikkerhed. Ikke i praksis med affyringer, der kostede millioner, men ved hjælp af matematiske metoder. Jeg havde frie hænder til at rejse i opdrag, alt hvad jeg fik øje på, var tilgængeligt. Måske lige med undtagelse af det, der var tophemmeligt. Jeg havde en kompleks information over hvert objekt som jeg arbejdede med. Jeg rejste rundt i Sovjetunionen og besøgte alle biblioteker.

Jeg begyndte at udfærdige og fuldkommengøre forskningsmetoder, der forudså en jernfast nøjagtig tilgang til parametrene. Til grund for hver forskning er der nøjagtige parametre. Forenklet kan siges, at man kan bruge linealen til alt og måle fra – til. Hvor det er brugbart, hvor ikke, hvor det er farligt, hvor fordelagtig. Som temperaturrens skala. Parallelt arbejdede den japanske videnskabsmand Taguti hele tiden med samme tilgang. Efter Japans nederlag skulle alt fornyes. Taguti samlede de klogeste fyre om sig og begyndte at søge en udvej. Denne udvej var sådan – man fastslog f.eks. hvad hver laver på sin arbejdsplads. Fædrelandskærlighed og parametre, fædrelandskærlighed og parametre! Intet udenfor fejlmarginen. Som hos vore russere – et skridt til højre, et skridt til venstre, var utænkeligt hos japanerne – disciplin i hver henseende, i angriben, løsningen, udførelsen. Det gav øjeblikkeligt en effekt. Hos tyskerne var det lignende, men uden den matematiske side, Denne ide lignede min egen. Da jeg opdagede, at jeg havde med en mægtig sag at gøre, fortsatte jeg ufortrødent. Jeg gif-

tede mig med en kvinde fra Riga og arbejdspladsen til-
lod, at jeg skiftede bopæl fra Moskva til Riga. Men her
blev jeg undertrykt. Jeg kom ingen steder mere. Publika-
tioner, alt blev stoppet. Det var svært at arbejde. Jeg
beskæftigede mig med eksperimenter. I Riga var der ved
luftfartsinstituttet et forskningsinstitut. Det var Moskvas
filial.

Men i Moskva kunne man ikke lide nationalistiske ten-
denser. Problemerne begyndte allerede medens jeg ar-
bejdede i en stor kosmonautisk virksomhed sammen
med Krustjovs søn. Pludseligt lukkedes alt på arbejds-
pladsen. KGB indfandt sig, anbragte aflytningsudstyr og
begyndte at forhøre alle. Han sagde til mig: "Se, hvad
vennerne skriver om Dem – men I letter holder alle sam-
men!" Han åbner en eller anden journal og læser: "Lo-
sevs er fra Latgalen, vi stolede ikke på ham..." På denne
måde forsøgte vennerne at redde mig. Det var sagen om
den Baltiske federation. Vi, der læste og arbejdede i Mo-
skva, holdt sammen. Geikins, Skujenieks, Viktors Kal-
nins, der var journalist hos "Frit Europa", Janis Lancers
– han var dengang ikke pågrebet, Vitauts Temuzs, nu-
værende akademiker. Vi havde forsamlingen Baltikum –
det var en ægte korporation med alle ansatte. I energiin-
stituttets kulturhus i Moskva havde man tildelt os
lokaler. Vi samledes hver søndag fra 1955 til 1968, hvor-
efter alt opløstes. Anholdelsen skete i 1961. En af be-
brejdelserne var ideen om en baltisk federation. F.eks.
blev én bebrejdet hans historieforskning, at balterne en-
gang har levet langt ind i slavernes område. I min sag
var noteret, at jeg som raketspecialist skulle have været
på raketbasen i Dobeles – sådan stod der skrevet i KGB's
rapport, selv om ingen havde beordret mig til det. Den-
gang "rystede" man mig med en anden sag. Jeg oversatte
en amerikansk videnskabsmands bog "Mechanical Vi-
bration", men den indeholdt forsøg med raketter. De
sagde at jeg havde mistænkelige forbindelser med ameri-

kanske videnskabsmænd, men det var en helt videnskabelig bog. Den blev også udgivet i Moskva. Jeg blev forhørt om, hvor jeg i det hele taget havde fået den slags bøger. Jeg sagde, at de var sendt til mig fra Chicago. Jeg var overalt velanskreven. Så sagde man – De fortæller anekdoter over Sovjets magthavere. Forlangte, at jeg også skulle fortælle dem sådanne. Jeg fortalte: - En russer og en amerikaner går over Den røde Plads. Amerikaneren siger – vi har demokrati, vi kan sige: "Ned med Kennedy!". Russeren siger – vi har endnu større demokrati, vi kan sige: "Til helvede med slynglen Kennedy!". Så blev jeg spurgt hvorfor vi i det hele taget skal have disse foreninger, vi giver jer dog mad. Ukrainerne synger også altid deres sange og det samme gør letterne. Jeg svarede at det er på grund af nostalgiske erindringer om fødestedet, kulturen, forældrene. Han siger – alle nationaliteter skal have et fælles sprog. Jeg svarer – en akademiker skrev, at alle folkeslag skulle tale samme sprog, og det er "Sputnik" sproget. Da jeg havde sagt det, blev han med en gang min ven!

Jeg blev også bebrejdet, at jeg skiftede efternavnet.

Hvordan nu det – kommunisten ændrer efternavnet fra Losevs til Alnis? (*Russisk Losevs = lettisk Alnis = dansk Elg*) Jeg hedder Losev Ivan, Jeg absolverede skolen som Losevs Janis. Før ændrede man lettiske efternavne til russiske. Berzins blev til Berjozu. Men russisk blod har jeg ikke i årerne. Fra min mors side er vi Pentjusi – Ozolini. Min mor Viktoria kom fra Pentjusi borghøj. Fra anden, fars side – Kalversi.

Når man russificerede sit efternavn, fik man med den samme beskæftigelse ved vejarbejde og andet. Her er en, der hedder Peteris, en vaskeægte lette på alle led – arbejdsom og klog, men letterne kunne man ikke lide. Hvis du er lette, bliver du ikke ansat. Latgalec – fra Latgalen – alle disse fordrejede ideer fordi man ikke kender historien... Halvdelen af ordene her stammer fra san-

skrit. Af og til kommer her krisna-tilbedere, jeg forsøgte også at lave en latgalisk-lettisk-sanskrit ordbog, men de har deres idiotiske ideer. De sidder i Riga som skrankepaver.

I 1991 rejste jeg til Lipeck og i løbet af 6 måneder tjente jeg til en traktor. Jeg havde muligheden for at konstruere en ny traktor, det gjorde jeg på aftnerne. Om dagen arbejdede jeg som traktorfører. Jeg lavede 16 opfindelser, sendte dem til Moskva og fik patent på fire af dem. På denne måde tjente jeg til en traktor. Så begyndte undervisningen, uendelige kurser. Her er ingen arbejdsduelige, alle er begyndt at drikke og uddør.

Fremstillingen af amfibier er mulig.

Janis Alnis omfattende, systematiske måde at tænke på mangler plads, hjælpere og midler. Hvem kunne dog nu begynde at fremstille amfibier og deltaflyvere, som Alnis med sine kundskaber kan konstruere uden besvær? Dog er fremstillingen af disse mulig. Han siger: "Før var her en mand, der bestøvede markerne i 2-3 meters højde. Derfor er alt vokset til... Der er brug for lette, enkle fly. Materialerne er til at skaffe, kundskaber har vi – her købte en mand, der også har frekventeret det flyvetekniske institut, for nylig en gård. Der er også et sted til fremstillingen – den tidligere storstald til hornkvæg: Nalogi. Men det lokale styre er ikke til at overbevise.

Det ser ud til, at fremstillingen af amfibier og deltaflyvere ikke kommer i gang foreløbigt, og Janis Alnis prøver at fremme andre ideer. Efter et øjeblikks overvejelse om han skulle tage sko på, forlader han tanken – det er trods alt sommer, og han fører os til Rundane centret for at vise os Svatkoln. Det er en informativ etnografisk samling, som Alnis har opbygget sammen med andre aktivister i kommunen, som f.eks. Sandro Hmelidzi og Peteri Berjozu. Under beretningen bruger Alnis gerne begrebet "miljøets æstetisering". Der er skulpturelle træer

og et stort kors – engang var her dominikanermunkenes begravelsesplads. Da Alnis gravede et hul til korset, stødte han på en grav. Jeg udgravede en pige med lange fletninger. Begravet i kalk. Munkene i Pecori begravede deres afdøde i kalk, for at de kunne bevares længere. Vi enedes med arkæologerne om, at det var en grav fra det 10. århundrede. Jeg begravede pigen igen.”

Nu danner der sig her et sted, hvor Pecora landsbys beboere forsamles. På Svatkolna vil der efter 44 års pause igen afholdes gudstjenester, det har Alnis også sørget for. Der bliver også afholdt en kirkegårdsfest – i landsbyen er allerede ankommet familiemedlemmer til de begravede, der i deres festtøj promenerer mellem Alnis skulpturer. Men Alnis tænker i større baner og Svatkolns er kun et element i et større system. Sammen med hans kamerater A.Devjatnikovs, E.Kravcenko, A Stepanovs og andre har de stiftet miljøets etnografiske forsvarsforening. Foreningen inviterer folk fra Rundane til møde for at drøfte vigtige overlevelsers spørgsmål. Ifølge den publicerede dagsorden er det 1) Genoplivning af produktionen efter EU-kriterier ved professionelle undervisningsprogrammer i folkeskolen og afholdelse af tekniske kurser, 2) Genetablering af Letlands landbrugskammerets Rundane afdeling, 3) Selvhjulpen oprettelse af miljøet under hensyntagen til områdets enestående religiøse natur, historie, etnografiske og folkløristiske resurser, 4) Folkeskolens ledende rolles nødvendighed. Miljøets etnografiske forsvarsforenings stipendiefond for elever, studenter og ledere af deres skabende arbejde.” Jeg spurgte Alnis om han ville holde en tale under mødet. Nej, ingen tale. ”Jeg er ingen taler og desuden udmattet, jeg skal lave en masse forberedelser helt fra morgenstunden. En idiot, der arbejder fra morgen til aften uden løn... Sådan omtrent er nogle af de lokales opfattelse af mig. Sådan vandrer jeg her rundt med min doktorgrad i laserfysik. Alnis beretter, at han vil istandsætte

Rundane godsets park, oprense fire damme ved Sarjanka, opsætte bænke i Rundane, indrette belysning, opsætte informative vejvisere og mindeplader for bemærkelsesværdige beboere af Rundane – dem har han allerede udarbejdet skitser til.. Han vil genopsætte det store krucifiks ved Sarjanka, har tænkt på etablering af en cykelsti for turister til Istra og Pasiene, give kirken en hjælpende hånd – udføre istandsættelsen af den og plante blomster omkring den. Alnis har også tænkt på, hvordan man kunne standse elevernes fraflytning fra Rundane – ved hjælp af et projekt kontor på skolen, virtuelle institutter, så unge mennesker, der ikke ønsker at flytte fra stedet, kunne studere virtuelt.

De hemmelighedsfulde djævehuller.

For at fremme sine planer har Janis Alnis oprettet Latgales etnografiske forskningscenter og et af dets topopgaver er at indstifte latgalernes kuturreservat og omkring Sarjankas delta en naturpark. Alnis har allerede indtegnet dens grænser på kortet. Han har henvendt sig til LIDO-ejer Kirsons med sin ide om at oprette krucifikssamlinger i Nalogi-, Savino- og Rudzisu landsbyer. Efter at have besøgt LIDO i Krasta gade i Riga, har han opfordret Kirsons at tænke over muligheden for at opføre oldtidsletternes borge her, som Ludorfs Liberts, Julijs Madernieks og Ansis Cirulis tidligere havde tænkt det. "Kommunens handskeornamenter anvendt i bygningernes konstruktion og i udformningen af haver"- sådan udtrykker det Alnis. Han foreslår endda at oprette et LIDO center i Rundane, da Rundane ligger ved seks veje mellem Dagde, Rezekne, Ludza og Zilupe. Som mulige objekter for turisme ser Alnis Bizas sø, Blizneva borghøj med de ortodokses gravmæle, men det vigtigste, der kunne interessere forbifarende, er de mystiske djævehuller ved Rundane, som iflg. flere videnskabsmænds opfattelse kunne være kratere efter meteoroernes nedslag.

Janis Alnis mener, at der kunne blive arbejde for landskabsarkitekter. Foreløbigt opfordrer han eleverne i Ezernieki om i deres undervisningstimer at udarbejde et projekt, der forudser istandsættelsen af hullernes område og opsættelsen af vejskilte.

Der er flere teorier hvordan djævlhullerne er opstået – at de er opstået under klodens afkøling, at de er udgravet af Napoleons soldater, at tyskerne har sprængt deres ammunitionslagre der. Men videnskabsmænd tror mest på, at de er skabt af nedfaldne meteordele. Den første, der frembragte denne teori, er Rundane-boeren Peteris Berzoja, vejarbejder og omegnsforsker. Han henvendte sig med den til Letlands Videnskabsakademi, som sendte en delegation til Rundane i 1964 og ikke udelukkede denne mulighed.

Snart derefter besøgte hullerne af den ene delegation af videnskabsmænd efter den anden – fra Riga, fra Moskva, fra Leningrad, fra Karelen. Siddende på Przevalskas heste, belæsset med forskelligt videnskabeligt udstyr, undgående bjørne og losse vandrede de gennem Rundanes vide urskove, lavede borer, tog jordprøver, målte og analyserede. En af ekspeditionerne forsvandt ved det største hul. Det blev fortiet, men en kort meddelelse fremkom dog i Ludzas avis. Videnskabsmændenes tilgang til djævlhullerne var domineret af dialektisk materialisme og metodologi og de overhørte de lokale beboeres beretninger og advarsler. Omsonst! Allerede fra det 18. århundrede berettes der, at der foregik uforklarlige ting i nærheden af djævlhullerne. Dyr kommer der ikke – heste kan ikke tvinges til at nærme sig hullerne. Nogle af hullerne fyldes med mellemrum af metalblåt vand, der atter pludseligt forsvinder. Nogle har ved hullernes rande fundet unaturligt store svampe, andre har følt et foruroligende sugen, som i en luftmalstrøm. Om vinteren kommer der en mærkelig, svært tålelig, vibrerende lyd fra hullerne.

De nævnte videnskabsmænd er ikke de eneste, der er forsvundet – folk forsvinder her ofte, derfor går Rundanes indbyggere kun uvillig nær hullerne og de samler heller ikke svampe der. Heller ikke Janis Alnis går til hullerne. Som matematiker og fysiker ved han godt, at videnskabens selvbevidste antagelser er begrænsede og beviserne kan være fejlagtige. Og dog er Janis Alksnis overbevist om, at Rundanes djævehuller kan omdannes til en af Latgales mest besøgte turistattraktioner – til trods for dette steds iøjnefaldende modsigelser. ”Det ville være en kolossal reklame – Letlands og EU’s attraktion ved grænsen. I øjeblikket bliver der kæmpet om området, man vil sælge det til tyskerne. Tyskerne ved, at der kan skabes en god turisme.”

Det vides ikke, hvad der vil lykkes for Janis Alksnis at gennemføre og hvad ikke. Forhåbentligt vil der i Rundane blive fremstillet amfibiekøretøjer til brug for landmænd og skovejere, og deltaflyvere er heller ikke det værste som man kan fremstille i Rundane. Og måske bliver Rundane den eneste landsby i EU, hvor landmænd sidder i kommandocentralen ved datamater og holder øje med deres svin og køer, medens de læser ”Financial Times”. Og måske vil Kirsons netop i Rundane opføre en oldlettisk borg efter Madernieka tanker, ved hvilken turisternes busser vil flokkes. Og mellem djævehullerne vil Europas turister vandre omkring. Selv om en eller anden af dem ville forsvinde – ville det kun gøre de andre mere nysgerrige og mere eventyrlystne... Og i omegnen vil der være store områder med krucifikser og lettiske ornamenter og Rundane godspark vil være sat i stand og Sarjankas damme oprensede. Alt dette kan ske. Problemet er bare, at i Rundane og alle andre steder i Letland er der for få mennesker som Janis Alnis.

Sprogfestival 2006

Lørdag den 23. september kl. 11-17 blev der afholdt sprogfestival på Københavns universitet.

Det var Københavns Esperanto Klub, der var hovedarrangør sammen med studerende på KUA og Verdensklubben. Der var i alt 25 forskellige sproggrupper, der havde sagt ja til at være med, deriblandt både den litauiske og den lettiske venskabsforening.

Hvert sprog havde tre muligheder for at præsentere sig:

1. I samlingslokalet var der et bord og en opslagstavle, hvor man kunne lægge bøger, billeder og smagsprøver. Anita Vizina havde taget masser af spændende bøger med og havde desuden lettisk rupmaize/rugbrød, sprats/røgede brislinger i olie (fra dåser) og en Talsi-ost, som kommer meget tæt på den traditionelle Ligo-ost, nå, ja og så selvfølgelig konfekt! På fotoet ser man, hvor nydeligt vi præsenterede landet, og det var især smagsprøverne, der trak, når vi så fortalte lidt om traditionerne omkring dem.

2. På den lille scene i dette rum var der musikalsk/kulturel optræden, ca. ½ time til hver af dem, der havde anmeldt sig til at optræde. Anita spillede på instrumentet Kokle, og så instruerede hun et par folkedanse. Heldigvis havde vi bord ved siden af litauerne, flere af dem var i folkedragt, og de var straks med på, at de skulle træde dansen!

3. I et undervisningslokale var der sat 25 minutter af til hvert sprog, så man kunne præsentere selve sproget. Der var forbløffende mange, der var interesserede i at lytte, vi havde en 15-20 tilhørere, da vi sammen lavede en "turbo" gennemgang af lettisk sproghistorie og særpræg. Som eksempel brugte jeg bl.a. en lille bog, som stammede fra kirkedagene i Aluksne 2006, med Fader-
vor på 20 forskellige sprog. Når man så en overhead-planche med fadervor på lettisk, kunne man jo tydeligt

fornemme, at der ikke var mange ord, der var umiddelbart genkendelige, selv om man vidste, hvad de skulle betyde! Vi havde også en planche, hvor den litauiske og den lettiske version stod ved siden af hinanden, så det gav et lille indtryk af ligheder og forskelligheder. Der var stor lydhørhed og interesse, også fordi Anita forstod at få fremhævet, hvilke sprog hun var vokset op og uddannet med i Letland, nemlig både lettisk og russisk, og at det var helt forskellige sprog.

Vi var meget glade for at få lejlighed til at præsentere lettisk sprog og kultur i denne sammenhæng og har erklæret os interesserede i at være med igen, hvis der kommer en sprogfestival i 2007. Blot håber vi på en tidligere indbydelse, så mange flere kan blive opmærksomme på dette arrangement og også bakke op om de enkelte sproglandes aktiviteter.

På www.sprogfestival.dk kan man se mere om arrangementet og billeder også af de andre deltagere.

Kirsten Gjaldbæk

Rite Højskole august 2006

Vi Bente Hansen og Birgit Møller-Kristensen var meget spændt på hvordan den kommende uge ville forløbe da vi tog til Rite, i august i år.

For Bentes vedkommende var det første gang hun besøgte Letland.

For mit eget vedkommende var det mit fjerde kursus på Rite, og mit femte besøg.

Det er aldrig let at vide hvor mange der kommer for at deltage i et kursus, men Lis og Niels havde formidlet vor ankomst gennem "Dameklubben" så der skulle være mulighed for stor tilslutning.

Vi havde bedt Niels sørge for en tolk, det var meget vigtig, da vi ikke taler lettisk.

Vi fik en dejlig pige Vicktorij Seskovska til at tolke for os, hun kan engelsk og det kan jeg også, så det var en værdifuld hjælp.

Vi fløj til Riga, og kørte med tog til Jekabpils, Niels Bendix hentede os der.

Vi så også en meget anderledes kunstudstilling, i den by hvor vi spiste aftensmad, før ankomsten til højskolen.

Det blev en dejlig travl og meget interessant uge. Vi arbejdede hårdt og længe hver dag. Det tænker man ikke på når kurset begynder kl. 9. og slutter kl. ca.15

Men hver morgen kl. 7.30 var der morgenmad, serveret af Niels. Kl. 7.50 kom tolken, så skulle der planlægges for dagen og oversættes til lettisk.

Ofte som på de andre kurser jeg har holdt, kom damerne tidligt, enten for at gøre noget arbejde færdig, eller for at snakke med hinanden.

Vi havde sendt nogle følere ud, om hvad damerne kunne tænke sig, og der var mange ønsker.

De ville gerne lave: Teposekort, andre kort, især noget nyt.

Dekopage, kendt fra Dronning Margrethes arbejde.

Desuden blomsterbinding, hvorfor ved jeg ikke, da jeg synes de er meget dygtige til dette.

De ville gerne lære at lave ny og sundere mad, samt at bage igen noget de ikke kendte.

Desuden ville de gerne lære noget mere gymnastik.

Dette var vort udgangspunkt.

Vi havde fået doneret en del materiale, fra Kirsten Brandt i Avedøre/Hvidovre Soroptimist klub, samt fra en god ven af mig Britta Jarup, som det var vigtigt for os at anvende.

Det vi var blevet foræret var:

En masse nye lynlåse, en stor portion nye knapper, samt en masse dejligt nyt stof. Desuden masser af strik-kepinde samt en meget stor sæk garn af forskellige slags.

Det var vigtigt for os, at vi tog hensyn til de madvarer de havde mulighed for, og råd til at købe.

Bente, Lis og jeg mødtes her hos mig i den dejlige varme sommer, og planlagde vores kursusforløb. Først forberedte vi hvad vi ville lave, og pakkede derefter det vi

skulle bruge. Der var et stort forberedelses arbejde med at få det hele klar til afhentning.

Der var noget som skulle købes ind, så vi ikke stod og manglede det i Letland.

Da alt var pakket og klargjort kom Niels og hentede det, han skulle i bil til Rite.

Der var temmelig mange pakker, så det var godt, det ikke skulle være i vores bagage.

Vi fandt opskrifter med billeder og tekst på, som vi laminerede.

Jeg viser vores undervisningsplan, så kan I selv se hvad det blev til.

Det gik nu ikke helt som planlagt, men vi kom hele programmet igennem.

Fredag blev udstillings- og festdag, damerne ville/skulle vist hjem og sørge for familien, nu havde de været væk en hel uge.

Men, de damer er bare så dygtige til alt, måske går det lidt for hurtigt en gang imellem.

Damerne var værter ved en flot frokost om fredagen. Inden frokosten var der hektisk travlhed. De holdt takketaler for Lis, Bente og mig.

Niels holdt også en tale, men hvad der blev sagt i alle talerne, er umuligt for mig at huske, udover at de alle var glade for vores undervisning på skolen.

Vi fik alle tre flotte buketter af blomster, honning syltetøj, og en flot serviet med håndkniplet bred bort, samt et lille krus fra Jekabpils.

Vi fik begge indfriet vore forventninger om undervisningen på skolen, så alle fik vist noget ud af det.

Lis underviste i gymnastik, blomsterbinding og nogle særlige kort. Så nogle dage var vi tre til undervisningen. Vi havde mange oplevelser om aftenen tillige, der var ikke megen tid til hvile.

Rigmor Gammelgaard som bor i nærheden, kom og kørte os en smuk tur i det nærliggende område.

Vi besøgte en af kursisterne Luba der havde været på kursus på Rite højskole i at reparere huse, Niels skulle lige se på noget af det hun havde lavet.

Luba gav Champagne uden for i det fri, det var en smuk aften og en dejlig oplevelse.

Vi var til Ukrainsk middag hos Vicktorijas mor. Vi var til en musikfestaften i en nærliggende by, hvor de optrædende var forsinket næsten en time, og der var ikke lys i lokalet, ja og en stol brasede sammen, og alle var i flot festskrud. Jo der var nok af dejlige oplevelser.

Til sidst var vi ved at komme for sent til vores tog til Riga, jo det var en rigtig pensionistferie som jeg meget nødig ville undvære.

PS. Jeg har lige haft besøg af Niels og Lis som fortalte at damerne er blevet helt bidt af at strikke efter vores kursus. Det er dejligt at få en sådan tilbagemelding. Jeg fik selv en gave, som Niels og Lis havde med til Bente og mig, nemlig et flot tørklæde fra den nye dille.

Vi delte vores store hold i to da vi blev 24 ivrige kursister i alderen fra 10- til 65 år.

Håndarbejdskursus den 7-8 -11-8-2006

Morgensamling hver dag kl. 9.00 -9.15

Morgengymnastik hver dag kl.9.15-9.30

Mandag formiddag, fælles for begge hold

Teposekort, alle skal lave to, begynde på sjaler med perler

Eftermiddag

Perlekæder af knapper og perler

Tirsdag formiddag rødt hold

Silkemaling på tørklæder, penalhuse, små tasker mm.

Tirsdag eftermiddag

Små billeder i bestemt farve eller firkanter, postkort med riveteknik

Tirsdag eftermiddag: blå hold

Bluser med pynt

Onsdag formiddag, blå hold

Silkemaling på tørklæder, penalhuse, små tasker mm.

Onsdag eftermiddag

Små billeder i en valgt farve eller firkanter, postkort med riveteknik

Onsdag eftermiddag; rødt hold

Bluser med pynt

Torsdag formiddag rødt hold

Dekopage på æsker, blomsterdekorationer

Torsdag eftermiddag

Sy Puder, strikke sjaler med perler

Fredag formiddag blå hold

Dekopage på æsker, blomsterdekorationer

Fredag eftermiddag

Sy puder, strikke sjaler med perler

Madplan for kurset på Rite den 7-8-11-8 -2006

Mandag: Medbragt mad

Tirsdag: madlavning blå hold

Forloren hare og stegte ovnkartofler

Bage snegle

Onsdag: madlavning rødt hold

Blomkålsgatin – bagte boller

Bage æblestænger

Torsdag: madlavning blå hold

Frikadeller – flødekartofler og kartoffelsalat, to slags

Gulerodssalat med rosiner og appelsin

Bage brunsviger

Fredag: madlavning rødt hold

Tomatsuppe med krydderurteboller

Til festen fredag:

Karrysild- grønsagstærter,

Grøn salat, dressinger/ hvidløg

Bage roulade, kokosmakroner

NGO i Stockholm

NGO-Forum 2006, 5.-7. oktober i Stockholm

Omkring 200 repræsentanter fra frivillige organisationer, internationale organisationer og de nationale regeringer i Østersørådets medlemslande + Hviderusland og Ukraine deltog i årets NGO-Forum. Det blev afholdt på det store Grand Hotel i Saltsjöbaden, kendt fra adskillige historiske og storpolitiske møder. Men det var ikke turisme.

Der var tæt program med mange oplæg i plenum og frem for alt med intenst arbejde i de fire tematiske grupper:

Civil Security – Trafficking, violence against women/ children, criminality and drugs

Discrimination and Social inclusion

Environment and Sustainability

NGO-legislation, Legal Security and Civil Society.

Udbyttet af disse gruppediskussioner var ret forskelligt, nogle steder blev der dannet arbejdsgrupper om bestemte projekter, som allerede er i gang med at søge midler fra Nordisk Ministerråd, f.eks. er nogle af den danske gruppe nu involveret i forskellige projekter med et baltisk land og Hviderusland, dels m.h.t. NGO-lovgivning og menneskerettigheder, dels m.h.t. miljøproblematikker.

I andre grupper var man mere fokuseret på gensidig informationsudveksling og fik oprettet mailinglister. Jeg pendlede selv lidt mellem den første og den sidste gruppe. Oplæggene i gruppen om Trafficking var meget præget af svenskerne og deres lovgivning, der gør det strafbart for manden at købe ydelser hos prostituerede, uanset om kvinden er trafficked eller ej. Jeg havde håbet på mere oplysning om de forskellige muligheder for restituering af kvinder, der slipper fri fra deres handlere, men måske kommer der flere informationer via mailinglisten. En god kontakt synes jeg det var, at jeg fik talt

med en kvindelig politibetjent fra Stockholm, som er meget engageret i alt, hvad der har med menneskerettigheder at gøre, og bruger den indfaldsvinkel også til diskussionen om trafficking. Hun kunne være meget konkret, når hun gav eksempler, men var også meget realistisk i sin bedømmelse af, hvor svært det er at forhindre denne for handlerne så indbringende menneskehandel, så længe der er kvinder/piger, der er naive/godtroende/fattige nok til at hoppe på de gyldne løfter, de får, når de f. eks. møder et par søde fyre i en bar i Riga, der inviterer dem til at komme med en tur til Sverige/Danmark. Dette havde hun selv overværet ved et besøg i Riga, sammen med et par kolleger, og bagefter havde hun så fået fat i de unge piger og talt med dem om, at en sådan invitation fra fremmede sagtens kunne være starten på en ufrivillig bordelkarriere. Pigerne i Riga havde været meget overraskede! Tro det eller ej!

I gruppen om NGO-Lovgivning hørte jeg et glimrende indlæg fra Rasma Pipike, Civic-alliance-Latvia. Hun fortalte om "Forbindelser mellem civilsamfundet og myn-

dighederne i Letland” og sagde bl.a.:

Lettiske NGOere har en af de bedste lovgivninger i hele verden. 1. april 2004 kom der en ny lov med en ny form for registrering af foreninger, det har givet store vanskeligheder, for der er mange, der ikke har ladet sig registrere rettidigt, nogle brugte som undskyldning ”det var ikke det astrologisk rigtige tidspunkt”. Der blev også lavet en stor kampagne mod de NGOer, der havde forbindelse til Soro’s foundation (økonomisk støtte fra den ungarske rigmand Soro, der er bosiddende i USA). Stor diskussion om en NGO bør have forbindelse til politik, og om hvad det egentlig betyder at have forbindelse til politik?

Registreringen er stadig ikke overstået!

Den nye lov har opdelt foreninger i forskellige grupper: Politiske partier, foreninger og ”foundations”. Foreninger (associations) er berettiget til offentlige tilskud, og for tiden er mere end 755 anerkendt som sådanne. Derudover er der så sportsklubberne, hvor spørgsmålet er, om de skal betale skat af indtjeningen.

Regeringen er meget velvillig over for NGOer. Men mange NGOer har haft problemer med at have modtaget international støtte – de overlever ikke, når støtten (til projektet el.lign.) falder væk! De, der overlever, er dem, der er udviklet/finansieret nationalt! (en indskudt bemærkning fra KG: taler man med baltiske deltagere, er det meget svært at finde ud af, hvad de egentlig mener med NGOer! Er det foreninger i vores folkelige forståelse af begrebet? Ja sommetider, men meget hyppigt betyder det snarere organisationen omkring et projekt: gadebørn, nødhjælp, udvikling af uddannelsesmuligheder o. lign. hvor der er lønnede medarbejdere til at udføre en fastlagt arbejdsindsats).

Det er lidt problematisk, at nogle EU-ngoer henvender sig direkte til lettiske ministerier (f.eks. om diskrimination) uden at have forsøgt at samarbejde med lettiske

NGOer om emnet.

Det er også en diskussion, om NGOer skal bedrive lobby-
bying, er det helt OK at gøre det?

Det er en modvilje, der skal overvindes, så at der kan
komme henvendelser til både det politiske niveau og til
forretningsverdenen for at få både økonomiske og kultu-
relle udbytter.

Man er i Letland ikke vant til at arbejde sammen og dele
informationer og derved nå frem til fælles viden og for-
ståelser. Nu hvor det udvikles, sker der let det, at politi-
kere og nogle NGOer bliver en slags elite set over for nor-
malbefolkningen.

NGOer er involveret overalt i arbejdsgrupper, men ikke
finansielt, men NGOer skal ikke bare bede om at få mu-
lighed for at deltage eller blive involveret, for når man
kommer med i noget, betyder det en masse arbejde.

(igen et indskud fra KG: dette afspejler nok den største
forskel til dansk foreningsliv, fordi det udspringer af op-
fattelsen af ngo-personer som lønnede projektmedarbej-
dere, der skal have deres indsats honoreret, fordi det er
det arbejde, de lever af)

Rasma Pipikes slutbemærkning var: "Letland er meget
lille og tingene sker meget hurtigt"

Der findes ikke nogen samlet oversigt over lettiske
NGOer. Hvis man har brug for en kontakt, kan man
prøve at maile til Rasma Pipike: rasma@nvo.lv, hun kan
ikke love at kunne finde kontakter, men kan svare, hvis
hun ved noget.

Rasma Pipike bliver en vigtig del af forberedelserne til
NGO-Forum 2007, da det næste år er Letland, der har
formandskabet i Østersørådet, og derfor også står til at
skulle være vært for det kommende NGO-Forum.

En anden kontaktperson, som jeg nu har mødt flere
gange til NGO-Forum, er repræsentanten for Letlands
Pensionist Forbund, Karlis Bormanis. En hyggelig ældre

herre, der taler et forståeligt engelsk, og som gerne vil have kontakt eller formidle kontakt, hvis nogen ønsker samarbejde med pensionistgrupper. Han har i begyndelsen af 1990erne haft kontakt til en gruppe på Fyn, men har p.t. ikke forbindelser i Danmark. Hans mail er: bormanis@cfi.lu.lv

Kirsten Gjaldbæk

Nyt fra The Baltic Times

udvalgt af JHH

Europa Rådet har afholdt et seminar om menneskehandel gennem Baltikum

Hvert år bliver tusinder af personer smuglet gennem de Baltiske stater og videre til de gamle EU lande for at blive udnyttet til prostitution og billig arbejdskraft blandt mange andre formål.

I bestræbelserne for at bekæmpe denne undergrunds slavehandel, afholder Europa Rådet et seminar om emnet i Riga sept. 21-22.

Efter optagelsen i EU er det blevet meget sværere for de lettiske politi at opspore og retsforfølge de kriminelle personer bag denne handel.

Seminarets formål er at gøre de implicerede regeringer, folkevalgte, NGO'er og det civile samfund opmærksom på dette problem samt at rådgive om mulige løsninger via fælles efterforskning og udveksling af informationer. Det lettiske indenrigsministerium udtaler, at den lettiske lovgivning om menneskehandel er en af de mest omfattende omkring forebyggende lovgivning og rehabilitering af de udsatte.

Sept. 14 – 20 2006

Flerstrenget vækst i Letland fortsætter

Letlands økonomi voksede med 12 procent i første halvdel af dette år.

Væksten blev drevet af vækst i handel, produktion og byggeri.

Samtidig har Letland EU's højeste inflationsrate på 6,8%

September 14 – 20 2006

Præsident Vike-Freiberga udtaler, at hun opstiller som kandidat til posten som FN's næste general-Sekretær

Hun udtaler, at hun blandt andet stiller op for at bryde de "gamle mænds klub".

Selvom der er en uskreven lov, der foreskriver, at den næste generalsekretær skal komme fra Asien denne gang, håber præsidenten alene ved sit kandidatur at have opfordret hele verdens kvinder til at bryde de mandsdominerede stillingsmonopoler.

September 21 – 27 2006

Det engelske ejendomstidsskrift Property Investor har undersøgt det baltiske ejendomsmarked

Ifølge tidsskriftet er det baltiske ejendomsmarked særligt attraktivt nu, fordi de baltiske økonomier har den højeste økonomiske vækst i Europa.

Det bygges også utroligt meget, som derved gør investeringer attraktive.

September 21 - 2006

Flertallet af lettere anser deres land for at være korrupt

81 % af den lettiske befolkning tror, at deres land er korrupt ifølge den seneste meningsmåling.

Det lettiske anti-korruptionsråd har dog i slutningen af denne måned ladet udarbejde en serie DVD film omkring bekæmpelse af korruption.

Disse film bliver distribueret til alle statskontorer samt skoler.

Oktober 5 – 11 2006

Den Baltiske Ring bliver sandsynlig snart en realitet

Den såkaldte Baltiske Ring, et projekt fra 1996 som gik ud på at forbinde energisystemerne i det nordlige Europa.

Formålet er blandt andet at oprette et frit energimarked baseret på de regionale energisystemer.

Polen og Lithauen har blandt underskrevet en protokol om at påbegynde en sammenlægning af deres elektricitetsledningsnetværk.

Yderligere har alle 3 baltiske energiselskaber underskrevet et memorandum om opførelsen af et nyt A-kraftværk. Både Canada og Frankrig har vist interesse i opførelsen af dette A-kraftværk.

Oktober 5 - 11 2006

Verdens Banken udtaler, at arbejdskraftmangel bliver den store udfordring for vækst i Baltikum

Arbejdskraftmangel bliver det største problem for det baltiske økonomiers fremtidige vækst.

Flere og flere baltere søger mod den vestlige EU lande for at opnå en højere løn.

Denne mangel på arbejdskraft sætter et lønpres i gang på det baltiske arbejdsmarked.

Verdensbanken anbefaler, at det baltiske arbejdsmarked mere aktivt støtter bestræbelserne på at holde arbejdskraften hjemme på deres egne arbejdsmarkeder.

Det anbefales, at indkomstskatten sænkes, ligeledes de sociale bidrag.

Det overvejes også, hvordan arbejdskraft fra fjernere østlige lande kan hentes til Baltikum uden at det skævvrider det lokale arbejdsmarked.

Desuden advares der mod inflationsvækst, som netop var årsag til, at Lithauen ikke kunne opfylde betingelserne for optagelse i eurozonen.

Både Letland og Estland forudses ikke til at kunne deltage før 2010 i eurozonen.

Oktober 5 – 11 2006

Præsident Vike-Freiberga trækker sit kandidatur til FN posten tilbage

Præsidenten opgav sit kandidatur den 8. oktober.

Dagen efter blev Sydkoreas udenrigsminister Ban Ki-Moon officielt udnævnt til FN' næste generalsekretær.

De to første uformelle afstemninger placerede præsidenten på en 3. plads til posten.

Under 3. afstemning blev der givet veto fra to permanente medlemmer Rusland og Kina.

Derefter trak Vike-Freiberga sit kandidatur tilbage.

Oktober 12 – 18 2006

Letland tredobler sin mejerieksport

Mælk, yougurt og andre mejeriprodukter undtagen smør, ostemasse, tredoblede deres omsætning .

Mejeriprodukterne udgjorde 1,9 % af Letlands totale eksport fra januar til juli i år.

Oktober 12 – 18 2006

Det lettiske maritime shipping selskab Magnat Group investerer 50 millioner euro i Rigas havn

Det indebærer både nye havnekajanlæg og et kontorcenter, således, at Rigas havn kan konkurrere

med de øvrige skandinaviske havne på moderne faciliteter.

Oktober 19 – 25 2006

KGB's arkiver er fastsat til at blive offentliggjort i marts næste år.

Det lettiske parlament har vedtaget en lov om offentliggørelse af disse arkiver i den officielle avis Latvijas Vestnesis i marts.

Loven blev vedtaget med 53 stemmer for og 27 imod i parlamentet. 7 afstod fra at stemme.

Ved samme lov vedtagelse er det besluttet, at offentliggøre navnene på 4.500 tidligere KGB agenter i Letland samt deres position og dato for afskedigelse fra tjenesten.

November 2 – 8 2006

De baltiske stater plæderer for energi forsyningssikkerhed i København

Ved konferencen i København, blev der blandt repræsentanter fra de implicerede lande diskuteret relationerne til de østlige nabolande og energi sikkerheden for de Baltiske lande.

På en efterfølgende konference til Københavnermødet, udtaler den lettiske statsminister Aigars Kalvitis, at de 3 baltiske lande forsøger at forene deres energisystemer med de nordiske lande og EU.

Disse lande vil føle sig meget bedre tilpas, med et nordisk / EU samarbejde omkring energiforsyningen.

Nov 2- 8 2006

Letland og Estland skal betale ekstra sukkerskat

Den lettiske regering har accepteret at betale 1,1 million euro i bødefgift for ekstraordinære store sukkerlagre før optagelsen i EU.

Dette beløb skal betales hvert år de næste 3 år.

EU kommissionen bestemte at sukkerlagrene var for store inden optagelsen i EU, og begrundede afgørelsen med frygt for at denne hamstring skulle bruges til at sælge ud af sukkeret til høje priser efter optagelsen i EU.

Nov. 2 – 8 2006

Polen ønsker mere EU samarbejde med de baltiske lande

Alle 3 baltiske præsidenter var sammen med den polske præsident enige om, at de skulle øge deres samarbejde og tale mere med samme stemme i EU sammenhæng.

Den lettiske præsident opfordrede til at Nato mødet i Riga skulle bruges til at øge Nato's åbne dørs politik overfor andre kandidatlande.

Der blev også opfordret til et nærmere samarbejde med Ukraine, Moldovia og Georgien.

Især Georgien har brug for et nærmere samarbejde med EU på grund af blokaden fra Ruslands side, som har indført økonomiske sanktioner mod det lille land.

Nov. 9 – 15 2006

När historien skrivs om

posted by Johan Selander at 3.10.06

på Selanders private blog:

<http://johanselander.blogspot.com/>

Historieskrivning är en fråga om makt. Det sade den svenske publicisten Anders Björnsson nyligen vid ett seminarium i Riga under de svenska historiedagarna. Och Lettland är ett lämpligt land att resa till om man vill illustrera hans påstående.

Här har historieskrivningen på ett extremt sätt växlat med makthavarna. Sedan Lettland skapades 1918 har landet mestadels antingen levt under inhemsk diktatur eller under utländsk ockupation eller annektering: Umanis 1934-1940, Sovjetunionen 1940-1941, Hitler-tyskland 1941-1944 och Sovjetunionen igen 1944-1991.

Sammantaget har letterna levt i ofrihet i 57 av de 88 åren sedan statsgrundandet! Med detta arv av skiftande förtryck håller det fria Lettland nu på att skriva om sin historia i de nya, demokratiska men starkt nationalistiska, makthavarnas favör. Det är inte förvånande att det är problematiskt.

Sedan 1998 arbetar en statlig kommission bestående av lettiska och utländska historiker. De har hittills publicerat 13 band på lettiska och förra året kom en sammanfattande volym på engelska, *The hidden and forbidden History of Latvia under soviet and nazi occupations 1940-1991* (Riga 2005). Bland kommissionens medlemmar har funnits tre svenskar: Carl Bildt, Per Ahlmark och statsvetaren Krister Wahlbäck. De har försökt reda ut t ex vad som hände under den tyska ockupationen,

vilken roll letterna själva spelade i dödandet av 70 000 inhemska judar och av ytterligare ca 20 000 tyska judar som tvångsförflyttades till Lettland.

Det handlar också om de letter som mer eller mindre frivilligt kämpade i tyska Wehrmacht eller i SS-förband som Lettiska legionen. Vid krigsslutet fanns det 25 000 lettiska soldater i Wehrmacht. När Sovjetunionen återtog kontrollen över Lettland 1944/1945, kom dessa att betraktas som landsförrädare av de nya, kommunistiska makthavarna. Nästan alla av de 3 600 lettiska soldater som vände tillbaka till sitt hemland hamnade i sovjetiska läger.

Det formella skälet var den sovjetiska historieskrivningen. Sovjetunionen hävdade nämligen att de hade annekterat Lettland i augusti 1940 och från sovjetisk synpunkt kämpade alltså dessa letter mot sitt eget land. Men en betydande del av den lettiska befolkningen hade hälsat de tyska trupperna som befriare när dessa tågade in i Riga den 1 juli 1941. Det gör förstås historieskrivningen än mer laddad.

Som intresserad utländsk betraktare får man intrycket, att det är de sovjetiska illdåden som utgör det största lettiska traumat. I centrum för bitterheten står de upprepade och omfattande deportationerna av letter till Ryssland och Sibirien. Särskilt deportationen den 14 juni 1941 av 15 000 letter skapade ett djupt hat mot kommunister och ryssar, ett hat som nazisterna sedan använde sig av i sin historieskrivning för att hetsa den lettiska befolkningen mot kommunisterna/judarna.

När kriget gick mot sitt slut och röda armén på nytt närmade sig, flydde omkring 200 000 letter, dvs 10 procent av befolkningen, många av dem till Sverige. Bland dessa

fanns ca 300 lettiska legionärer som kämpat tillsammans med tyskarna. Efter sovjetiska påtryckningar bestämde sig den svenska regeringen för att utlämna en del av dem till Sovjet i den såkaldte Baltutlämningen. Rättvisa eller brott?

Och de letter som sedan gjorde väpnat motstånd mot det sovjetiska styret ända in på 50-talet – var de frihetskämpar eller kriminella? För att kunna kalla dem frihetskämpar måste man hävda att landet var ockuperat av Sovjet – inte annekterat. Museet i Riga som berättar om denna tid heter också Lettiska ockupationsmuseet. Letterna hävdar att deras land varit utsatt för tre ockupationer.

Historieskrivning är förvisso en fråga om makt och därmed en balansgång mellan sanning och politik.

Et billede fra udleveringen af baltere på Rinkabyfältet.

New SOS Children ´ s village

Going up to Valmiera

The SOS Children's Village Association - whose goal it is to provide families for children whose parents are unable to care for them - has been active in Latvia since 1997. Adopting the SOS Children's Village model, our organization was the first to utilize the family approach to long-term care for orphaned and neglected children.

This concept has four underlying principles:

THE MOTHER - each child has a supportive parent

BROTHERS AND SISTERS - family ties develop naturally

HOME - every family unit is provided with a house

VILLAGE - the SOS family is integrated into society

The first SOS Children's Village was formed by Herman Gmeiner in Austria in 1949. There women, calling themselves SOS 'mothers', started taking care of children orphaned by WW II. SOS mothers, like foster parents, provided these children with new families and homes, where they could grow up together.

In Latvia, the first SOS village was constructed in 1997 in Bauska, Islice. Through close cooperation with children's social services and courts, the doors were opened to orphans , as well as children of parents suffering from mental health problems, alcohol and drug abuse, and other disabling conditions. These children, now a part of the greater SOS family, were provided with a home and given a chance to grow up with a SOS mother and brothers and sisters in a family setting, enabling them to enjoy a sense of security and belonging. In 2006 the Latvian SOS Children's Village Association began construction of a new village in Valmiera. When this village is completed in 2007, it will house some 70 children in 12 family units, much like the village in Islice. SOS long-term care will give even more of our

children the opportunity to grow up in an atmosphere of security, well-being and dignity.

SOS MOTHERS

In the SOS family model, a special role is assumed by the SOS Mother. Family life centers around this carefully selected and trained individual, whose job it is to instill, by personal example, sound family values and a moral world-view. These people have chosen to devote themselves to the loving care and development of orphaned and forgotten children. It is their mission in life. The profession of SOS Mother involves elements of social worker, educator and care-giver. Together with other SOS village specialists – educators and psychologists – she evaluates the psychological and physical needs of each child and develops a plan for problem-solving and personality development so every child will be well on his way to becoming a well-rounded individual with a stable future.

YOUTH FACILITY IN JELGAVA

In SOS Children's Villages, children are cared for until they complete their elementary education. The next developmental step is the SOS Youth House. This year a youth house was opened in Jelgava, Niedru street 5. Here an administrator and team of educators will assist these young people on their way to independent living. The main goal of the youth facility is to foster skills enabling these young people to assume greater responsibility for their own lives, help them choose a profession, and eventually find employment and separate living quarters.

The youth house is like one big family, where individual educational goals are furthered and practical experience gained. Each youth will be provided with their own pocket-money, as well as funds for clothing and meals.

They will become increasingly involved with budgeting, planning and preparation of meals, as well as routine maintenance of their environment.

While caring for our children, it is our primary goal to prepare them for successful integration into society and an independent, responsible life-style. With full cooperation between the SOS Children's Village and the youth facility, each child will be given the opportunity to determine their own future.

SOS Children's Villages Association of Latvia
Messenger 2006/1

YOU CAN HELP!

Our bank account for money transfers:

LV19UNLA.....

VAT registration number: LV40080.....

SOS Children's Villages Association of Latvia

K. Valdemara street 118-508,

Riga, LV-1013

Phone/Fax 371 7 378353

ineta@sosbca.lv

www.sosbernuciemats.lv

18. nov. Lettisk nationaldag

Til minde om dagen hvor Letlands selvstændighed proklameredes

Siden 1948 har lettiske flygtninge i Danmark mødtes ved det lettiske mindesmærke på Vestre Kirkegård ved det Østre Kapel for at højtideligholde den 18. november. For nogle år siden blev vi danskere fra foreningen Danmark Letland spurgt om, vi havde lyst til at være med og siden har et par stykker deltaget i denne smukke tradition. Det er en ganske kort højtidelighed med en tale og nedlægning af kranse og blomster. I år havde Anita Vizina Nielsen taget sin koogle (lettisk strengeinstrument) med og spillede fint og afdæmpet under ceremonien. Det var meget smukt og stemningsfuldt.

Som regel deltager ambassadøren og nogle af de ansatte på ambassaden og i år tror jeg vi var ca. 20 mennesker. Bagefter plejer man blot at gå hver til sit, men foreningen Danmark Letland vil gerne støtte denne gode tradition og vi havde derfor spurgt om vi måtte byde på kaffe bagefter.

Desværre fik vi ikke sendt besked ud om dette forinden, så kun 8 havde mulighed for at deltage i den efterfølgende kaffe, men vi håber, det bliver flere til næste år. Til gengæld var det mit indtryk, at de 8 nød samværet og den efterfølgende snak.

Mindesmærket er absolut et besøg værd, så tag ud og se på det.

Anne Mette Johannsen

Boganmeldelse

Breve fra Letland af Daiga Barancane

Her 15 år efter at Letland blev selvstændigt, kan det godt være svært at huske eller forestille sig, hvordan dagligdagen var for letterne før 1991.

Ved et tilfælde fik jeg fat i en bog, udgivet i 1992 af den lettiske fotograf **Ivars Silis**, der længe har boet i Danmark og Grønland:

Daiga Barancane: Breve fra Letland.

Den kan lånes/bestilles hjem på ethvert bibliotek.

Bogen består af en masse breve, som Daiga, der er en slægtning/kusine til Ivars Silis, har sendt ham i slutningen af 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne. Det er private breve, der ikke er skrevet med offentliggørelse for øje, men det giver dem netop den ægthed og umiddelbarhed, der gør, at man ikke kan slippe bogen igen. Desuden er der en hel del private fotografier som illustration.

Brevene indeholder iagttagelser af dagliglivet, helt ned til små detaljer og desuden kommentarer om de større politiske overvejelser, som Daiga i høj grad holder sig på afstand af i begyndelsen. Det er farligt og ukendt, og kampen for at få dagligdagen til at fungere tager alle kræfter. Men efterhånden griber den "syngende revolution" også ind i privatsfæren, og kommentarerne bliver bredere i emnevalg.

Læs bogen, genoplev eller fornem de levevilkår, som vi her i Danmark ikke havde megen anelse om, før Jerntæppet faldt. Der er samtalestof til mange tidspunkter, når man måske får mulighed for at spørge lettiske venner om deres oplevelser dengang, og om hvad der så skete siden hen. Tænk at det kun er 15 år siden.

Kirsten Gjaldbæk

Kunst fra Jelgava

Anna Kaltigina er født i Jelgava i 1971

Hun er uddannet i Riga på Design Art College fra 1986 – 1990

Uddannet lærer i billedkunst fra Letlands Universitet.

Master i pædagogik fra Letlands Landbrugs Universitet
Deltaget i gruppe udstillinger siden 1994 i Letland, Estland, Litauen og Danmark.

Kunstmalerier på olie og silke.

Anna bor nu i Jelgava, og hun er meget interesseret i at male og videreudvikle sig som kunstner, men det kan hun ikke leve af. Så sideløbende underviser hun i folkeskolen. Hun er gift og har en lille dreng på 7 år.

Vi bringer her et par af hendes malerier, som kan købes hvis man skulle mangle en julegave. Kontakt i givet fald Anna på mail: anna-kaltigina@inbox.lv

Priserne er i euro, så man skal huske at gange med 7.
(Se billederne i farve på vor hjemmeside)

Lielupe (60 x 50 cm, Pris 250 Euro)

Seagobelin (60 x 50 cm, Pris 200 Euro)

Regering har udsigt til genvalg

Information 9. okt 2006

Den lettiske premierminister, Aigars Kalvitis, og hans centrumhøjre koalition var søndag på vej til at blive den baltiske republiks første regering, som genvinder magten ved et valg. Da stemmerne var optalt ved 992 af de i alt 1006 stemmesteder havde Kalvitis og hans konservative folkeparti sammen med dets partnere - De Grønne, Landmændenes Union og Letlands Første Parti - 42,42 procent af stemmerne. Det oplyste den centrale valgkommission. Letlands præsident, Vaira Vike-Freiberga, sagde på en pressekonference, at hun er overbevist om, at premierministeren og hans regering vil blive nomineret og godkendt af parlamentet til endnu en periode.

ritzau

En anden lettisk forening

I Vejle er der dannet en Lettisk-Dansk forening.

I deres vedtægter på hjemmesiden står at foreningens formål bl.a. er, på en god måde at sikre de næste lettiske generationers adgang til viden om den lettiske og danske kultur via kulturelle og sociale aktiviteter. Ved folkeoplysende og kulturel virksomhed og øvrige aktiviteter at fastholde og udvikle de mellemfolkelige forbindelser mellem Danmark og Letland og udvikle samarbejdet mellem de to landes befolkninger.

Formanden hedder Ineta Sokolowski, tlf. 7582 6612, e-mail: ineta@grundet.dk

Kontaktperson på Sjælland er Kristine Skarbinika Pedersen, tlf. 8625 8373, email: kristine@skarbinika.dk

Man kan læse mere på www.lettiskdanskforening.dk

LN

Bergi Kirke

Vore venner i Letland planlægger ny kirke

I eftersommeren 1992 fik Brøndbyvester menighedsråd den første kontakt til vores venskabsmenighed i byen Bergi, som ligger i udkanten af Letlands hovedstad Riga. Efter at Letland var blevet frit i 1991 havde nogle familier fundet sammen i en kristen menighed på dette sted, hvor der aldrig havde været nogen kirke.

I det nærliggende frilandsmuseum var der en gammel trækirke, som var flyttet dertil fra sit oprindelige sogn ved Usma-søen cirka 160 km nordvest for Riga.

Her fik menigheden tilladelse til at holde gudstjenester og bl.a. søndagsskole.

Deres "egen" kirke har de altså ikke. Men i september 2001 gav en lokal mand menigheden en gave, et grundstykke til kirkebyggeri, som de fik overdraget i oktober 2004.

Derfor er man nu med stor entusiasme i gang med at projektere en hel ny Bergi Kirke.

Der har været udskrevet en arkitektkonkurrence, og vinderprojektet er fundet.

Man håber at kunne støbe fundament i løbet af dette efterår. Man er samtidig i gang med at fremskaffe det økonomiske grundlag for opførelse og drift af den nye kirke. Det betyder, at man søger støtte fra forskellig side. her er vi også med fra Brøndbyvester. Da vi i 2003 fik kendskab til deres byggeplaner, vedtog menighedsrådet at lade kollekterne ved 8 årlige gudstjenester være vores nye støtte til deres kirkesag. Med god hjælp også fra private sponsorer kunne vi sommeren 2005 overføre et pænt beløb til deres byggeopsparingskonto, og vi håber at kunne gøre noget tilsvarende igen her i efteråret.

Udførlig beskrivelse af deres planlagte Bergi Kirke kan ses på www.brondbyvesterkirke.dk . Yderligere information kan fås hos Georg Mørch 4396 2948.

Julemærker til bibelarbejdet

Det Danske Bibelselskab støtter jævnligt bibelarbejdet i Letland. Senest i 2005 blev der indsamlet godt 100.000 kr. til støtte for nyoversættelsen af hele Bibelen til moderne lettisk. Dette store oversættelsesarbejde forventes færdigt i 2007. Dermed har det lettiske folk for første gang i nyere tid adgang til en samlet, forståelig udgave af Bibelen oversat direkte fra hebraisk og græsk. Alle de vigtigste kirker i Letland står bag oversættelsen, som dermed også bliver fælles for landets forskellige kirkesamfund.

Selv om organiseret bibelarbejde begyndte i det nuværende Letland så tidligt som 1813, er landets bibelselskab alligevel ungt: stiftet i 1989. Bibelarbejdet – ikke mindst det vanskelige oversættelsesarbejde – kræver mange ressourcer. Op gennem 1990erne støttede Det Danske Bibelselskab fra tid til anden med konkrete indsamlinger. En af de langtidsholdbare ideer fra den gang var, at teksten på de julemærker, som Det Danske Bibelselskab alligevel fremstillede hvert år til sin egne givere, blev oversat til lettisk og trykt i Danmark og derefter solgt i Letland til støtte for bibelarbejdet. Dette sker den dag i dag; i år er der tale om et adventsmærke, som er sendt til Letlands Bibelselskab i godt 10.000 eksemplarer.

Bibelselskabets arbejde ude i verden kan støttes på giro-/kontonummer 9000488, registreringsnummer 3001.

Ring eventuelt på 33 12 78 35 og hør nærmere hos:

Tage Kleinbeck
indsamlingschef
Bibelselskabet

KALENDER

Marts

22. Nordisk Gæstebud
Filips kirken
Forhør om klokkeslet hos
Kirsten Gjaldbæk.

April

19. kl. 19 Generalforsamling
Kulturhuset "Kilden"
Nygårdsplads 31,
Brøndbyøster

"Nordisk gæstebud" er en nordisk fest med nordisk mad, nordiske madtraditioner, viser og underholdning. Gæstebuddet er et samnordisk projekt inden for Foreningerne Norden og afholdes hvert år i de nordiske lande.

"Nordisk gæstebud" fejres i forbindelse med "Nordens dag", som er den dag hvor grunden blev lagt for det officielle nordiske samarbejde. På denne dag i 1962 underskrev man "Helsingforsaftalen".

Julemærker på bagsiden

Bibelselskabet i Danmark har besluttet at donere skabelonen til Letland, hvor juleevangeliet vil blive skrevet på lettisk.

Så kan man i Letland forsøge at få en indtjening til det lettiske bibelselskab, uden de store udgifter.

Sūti savu gaismu
un savu patiesību,
ka tās mani vada,
ka tās mani
aizved Tavā
svētajā kalnā,
Tavos dzīvokļos.

Ps. 43:3

Tu, Tu, ak Kungs,
esi mans spīdeklis,
un Tu, mans Dievs,
apgaismo
manu tumsu.

2.Sam. 22:29

Tavs vārds
ir manu
kāju spīdeklis
un gaišums
uz maniem ceļiem.

Ps. 119:105

Kad kļūst izprotami
Tavi vārdi,
tie apgaismo
un dara
vientiesīgos
gudrus.

Ps. 119:130

Lettisk Adventsmærke

Bibelselskabet

Latvijas Bībeles biedrība
Fotogrāfijas no Armēnijas.
Fotogrāfe: Rune Hansena (Dānija).